

Naturvärdesinventering på delar av fastigheten Grimstofta 4:1

Inför planarbete, Sjöbo kommun

Malin Böckert, Bettina Ekdahl

På uppdrag av: Sjöbo kommun

Ekoll AB

Titel:	Naturvärdesinventering på delar av fastigheten Grimstofta 4:1 Inför planarbete, Sjöbo kommun
Beställare:	Sjöbo kommun, 212000-1090
Uppdragsansvarig:	Eva Ferlinger, eva.ferlinger@sjobo.se
Projektidentitet:	NVI Grimstofta 4:1
Utförare:	Ekoll AB (556798-9511), ekoll@ekoll.net
Projektansvarig:	Bettina Ekdahl, bettina.ekdahl@ekoll.net
Fältinventerare:	Bettina Ekdahl, Marika Stenberg, Malin Böckert, Per Nyström
Författare:	Malin Böckert, Bettina Ekdahl
Kartproduktion:	Malin Böckert
Intern granskning:	Pia Hertonsen
Version:	2024-10-01
 Leveransdatum:	 2024-09-17
Leveransens omfattning:	Leveransen omfattar denna skriftliga rapport, insamlad geodata i form av shape-filer och geopackage.
 Foton:	 © Ekoll AB
Bakgrundskartor:	© Lantmäteriet (öppna data), © Google Satellite
Omslagsbild:	Vy mot sydöst över inventeringsområdets centrala del

Innehåll

Uppdraget.....	2
Syfte.....	2
Principer för naturvärdesbedömning	3
Avgränsningar.....	3
Inventeringsupplägg och metod.....	4
Förarbete	4
Fältarbete.....	4
Fördjupade inventeringar och tillägg.....	5
Landmiljöer	7
Vattenmiljöer	8
Naturvärdesbedömning.....	9
Artförekomster	10
Värdearter.....	10
Invasiva arter.....	13
Naturvärdesträd	14
Samlad bedömning.....	15
Behov av ytterligare inventeringar	16
Biotopbeskrivningar.....	17
Referenser.....	22
Bilaga 1 – Sammanfattning bedömningsgrunder och begrepp.....	23

Uppdraget

Ekoll AB har på uppdrag av Sjöbo kommun genomfört en naturvärdesinventering (NVI) enligt svensk standard SS 199000:2023 på delar av fastigheten Grimstofta 4:1. Inventeringen har utförts på fältnivå med detaljeringsgrad detalj vilket innebär utpekande av naturvärdesbiotoper som är $\geq 100 \text{ m}^2$. Inventeringsområdet är ca åtta hektar stort och ligger i östra utkanten av Sjöbo tätort (figur 1). NVI:n har kompletterats med följande tillägg: fördjupad inventering av den fridlysta växtarten hedblomster, kartläggning av naturvärdesträd samt detaljerad redovisning av artförekomst.

Bakgrunden till inventeringen är att Sjöbo kommun arbetar med att ta fram en detaljplan för området. Inventeringens resultat kommer att utgöra underlag för det fortsatta planarbetet.

Syfte

Syftet med en NVI är att kartlägga och värdera områden i landskapet som är av betydelse för biologisk mångfald. Ett av de främsta hoten mot biologisk mångfald är att arters livsmiljöer försvinner eller fragmenteras (splittas upp) samt att arters spridningsmöjligheter mellan livsmiljöer påverkas negativt på grund av mänsklig verksamhet. En NVI är således ett viktigt hjälpmedel vid planering och beslut för att kunna finna möjligheter att visa hänsyn till befintliga naturvärden (värden för biologisk mångfald) och därmed minska eventuell negativ påverkan.

En NVI enligt svensk standard är neutral i förhållande till exempelvis det kommunala självstyret och det finns inget lagstadgat krav att en NVI ska genomföras vid särskilda tillfällen. Dock ger en NVI en helhetsbedömning över det aktuella områdets natur och skapar ett underlag som gör det möjligt att ta miljöbalkens allmänna hänsynsregler (2 kap. 3 §) i beaktande eller exempelvis ta hänsyn till eventuella förekomster av arter och biotoper som omfattas av lagstadgat skydd.

Figur 1. Översikt över inventeringsområdet och hur det ligger i förhållande till Sjöbo tätort.

Principer för naturvärdesbedömning

Principen för en NVI enligt standard SS 199000:2023 är att geografiska områden av betydelse för biologisk mångfald kartläggs. Varje kartlagt område benämns ”naturvärdesbiotop”. Både naturliga och antropogena miljöer kan avgränsas som naturvärdesbiotoper.

Kartlagda naturvärdesbiotoper ges en naturvärdesklassning på en skala mellan 1 till 4 där naturvärdesklass 1 utgör områden med högsta värde för biologisk mångfald och 4 utgör visst värde för biologisk mångfald (figur 2).

Bedömningsgrunderna ”artvärde” och ”biotopvärde” används som underlag till naturvärdesklassningen (figur 2). Artvärdet baseras på artrikedom och förekomst av värdearter (se definition i bilaga 1) och biotopvärdet baseras på naturmiljöns förutsättningar för biologisk mångfald.

Artvärde	Mycket högt							Högsta naturvärde
	Högt							
	Påtagligt						Högt naturvärde	
					Påtagligt naturvärde			
	Visst							
			Visst naturvärde					
	Lågt	Lågt eller						
		ej naturvärde						
		Lågt	Visst	Påtagligt	Högt	Mycket högt		
		Biotopvärde						

Figur 2. Matris för bedömning av en naturvärdesbiotops naturvärde. Omarbetad efter SS 199000:2023.

Utöver naturvärdesbiotoper kartläggs även landskapsområden inom aktuellt inventeringsområde, vilka kan omfatta flera olika naturmiljöer. Syftet med landskapsområden är att visualisera sammanhängande stråk som kan ha betydelse för biologisk mångfald med avseende på ekologisk konnektivitet, exempelvis förbindelse mellan naturmiljöer och arters spridningsmöjligheter. Avgränsning av landskapsområden görs utifrån exempelvis landskapets topografi, markegenskaper, vattenförekomster, naturtyper eller förekomst mänsklig verksamhet.

Bedömningsgrunderna för naturvärdesklassning enligt standarden samt definitioner av vissa begrepp sammanfattas utförligare i bilaga 1.

Avgränsningar

En NVI beskriver ett områdes nuvarande naturvärden och tilldelade klassningar kan därför förändras med tiden. Det bör framhållas att en NVI enligt standard inte omfattar bedömning av ett områdes betydelse för friluftslivet, geologiska värden eller kulturmiljövärden men kulturhistoriska spår kan inkluderas om de har betydelse för biologisk mångfald. En NVI omfattar inte heller någon konsekvensbedömning av planerad exploatering, bedömning av framtida naturvärde eller ekosystemtjänster. Någon uttolkning av vad som är tillåtet i enlighet med gällande lagstiftning omfattas inte heller. Däremot utgör resultaten från en NVI ett underlag till exempelvis planarbete, miljökonsekvensbeskrivningar, ekosystemtjänstanalyser, artskyddsutredningar och liknande där denna typ av bedömningar kan göras.

Inventeringsupplägg och metod

Förarbete

Fältinventeringen har föregåtts av ett förarbete som innebär att tidigare kända naturvärden i form av skyddade områden och andra naturmiljöer av betydelse för biologisk mångfald samt värdearter inom och i nära anslutning till aktuellt inventeringsområde eftersökts i olika offentliga databaser. Databaser som använts för att eftersöka och inhämta relevant miljöinformation är:

- Artportalen och Analysportalen (SLU Artdatabanken med flera) (data hämtad 2024-04-05, period 2000-talet)
- Skyddad natur (Naturvårdsverket)
- Länsstyrelsens webbGIS (Länsstyrelsen)
- Skogens pärlor (Skogsstyrelsen)
- Historiska kartor (Lantmäteriet)
- TUVÅ – Äng- och betesmarksinventeringen (Jordbruksverket)
- VISS (Vatteninformationssystem Sverige)

Därutöver har flygbildstolkning av inventeringsområdets naturmiljö skett med hjälp av Lantmäteriets kartprodukter och geografiska information som finns att tillgå i öppna geodata. Potentiella naturvärdesbiotoper identifierades med hjälp av inhämtad information som förberedelse inför noggrannare bedömning i fält.

Tidigare inventeringar

Ekoll har ingen kännedom om några tidigare inventeringar är genomförda inom aktuellt inventeringsområde.

Fältarbete

Fältarbetet innebär att aktuellt inventeringsområde genomsöks genom att systematiskt ströva igenom hela området. Syftet är att kartlägga naturvärdesbiotoper baserat på artförekomster och förekommande biotopkvaliteter med betydelse för biologisk mångfald. Därefter bedöms naturvärdesklass för de enskilda naturvärdesbiotoperna.

I de fall sammanhängande naturvärdesbiotoper som har sin utbredning både innanför och utanför aktuellt inventeringsområde avgränsas även de delar som är utanför inventeringsområdet i den mån det är rimligt och möjligt inom ramen för aktuellt uppdrag.

Observerade värdearter och invasiva arter som påträffats under fältinventeringen har rapporterats till Artportalen. Foton tas på miljöerna inom varje kartlagd biotop.

En bedömning om hela eller delar av kartlagda naturvärdesbiotoper uppfyller den svenska tolkningen för att kunna klassas som Natura 2000-naturtyp görs alltid. Bedömningen görs med hjälp av Naturvårdsverkets vägledning för aktuell naturtyp. Exakta avgränsningar av förekommande Natura 2000-naturtyper kan göras som ett tillägg (fördjupad inventering).

En första fältinventering utfördes 28-05-24 av Marika Stenberg, Bettina Ekdahl och Malin Böckert. Efter att en ytterligare yta tillkom inventeringsområdet gjordes en kompletterande fältinventering 29-08-2024 samt 10-09-2024 av Per Nyström.

Fördjupade inventeringar och tillägg

En NVI kan enligt standard kompletteras med olika fördjupade inventeringar och tillägg. Nedanstående fördjupade inventeringar och tillägg har genomförts inom hela inventeringsområdet.

Naturvärdesträd

Naturvärdesträd är träd som är av särskild betydelse för biologisk mångfald. Begreppet omfattar både träd som enligt Naturvårdsverket klassas som *särskilt* skyddsvärda (grova hålträd, jätteträd och mycket gamla träd) och andra träd med egenskaper som är av betydelse för biologisk mångfald (tabell 1). Organismer som kan vara knuta till naturvärdesträd och som använder dessa som livsmiljö är exempelvis vedlevande insekter, kryptogamer (mossor, lavar och svampar), fladdermöss som kan ha daggömmen och yngelkolonier i hålträd, födosökande hackspettar och hålhäckande fåglar.

Metoden som använts för bedömning och kartläggning av naturvärdesträd baseras dels på Naturvårdsverkets manual för inventering av skyddsvärda träd i kulturlandskapet, dels Skogsstyrelsens handbok för nyckelbiotopsinventering. Tabell 1 listar egenskaper hos ett träd som räknas som positiva för biologisk mångfald.

Tabell 1. Egenskaper som eftersöks hos träd för att identifiera och kartlägga naturvärdesträd.

Egenskap	Beskrivning
Grovt träd	Olika trädarter har olika minimi-mått för vad som räknas som grovt: bok och ek ≥ 80 cm, tall och gran ≥ 70 cm, övriga träd oftast ≥ 60 cm.
Gammalt träd	Träd som uppnått biologisk mågen ålder och som därmed inte befinner sig i starkt växande fas. Trädets exakta ålder är alltså inte den avgörande faktorn utan det är trädets egenskaper som det får med åldern som är av betydelse exempelvis grov barkstruktur och ett knotigt växtsätt med knotiga grenar och kronform.
Död ved	Förekomst av död ved i stam eller krona skapar livsmiljöer för vedlevande insekter.
Håligheter	Håligheter i stam eller grenar skapar livsmiljöer för vedlevande insekter, hålhäckande fåglar och fladdermöss.
Mulm	Förekomst av mulm skapar livsmiljöer för vedlevande insekter.
Sav	Savande träd ger föda åt flera insektsgrupper
Svamppåväxt	Vedsvampar skapar livsmiljöer för vedlevande insekter genom sin nedbrytning.
Vidkronigt	≥ 18 m för ädellövträd, ≥ 12 m för triviallövträd och ≥ 10 m för barrträd. Kriteriet används om något av övriga kriterier är uppfyllda.
Sockel	En välutvecklad sockel skapar strukturer för exempelvis kryptogamer att växa på.
Naturvårdsarter	Förekomst av naturvårdsarter i form av rödlistade arter, fridlysta arter eller signalarter.
Solexponerat	Gäller för trädarter vars artgrupper som är knutna till trädslaget gynnas av solexponering, exempelvis tall och ek. Kriteriet används om något av övriga kriterier är uppfyllda.
Naturvårdsverkets definition av särskilt skyddsvärda träd	<i>Jätteträd</i> - träd grövre än en meter i diameter på det smalaste stället under brösthöjd. <i>Mycket gamla träd</i> - gran, tall, ek och bok äldre än 200 år. Övriga trädslag äldre än 140 år. <i>Grova hålträd</i> - träd grövre än 40 cm i diameter i brösthöjd med utvecklad hålighet i huvudstam.

Artförekomster

Detaljerad redovisning av artförekomst

Innebär att värdearter (se definition i bilaga 1) eftersöks i tillräcklig omfattning för att kunna göra en säkrare naturvärdesbedömning. Påträffade invasiva arter noteras på samma sätt. De invasiva arter som eftersöks är de som finns listade i EU:s förteckning över invasiva arter i EU och de arter som Naturvårdsverket anser vara de mest problematiska invasiva arterna i Sverige.

Observationsplatsen för påträffade värdearter i form av fridlysta och rödlistade arter koordinatsatts och redovisats på karta. Även påträffade invasiva arter har koordinatsatts och redovisas på karta.

Fördjupad inventering av hedblomster

Det bedömdes behövas mer kunskap kring förekomsten av den fridlysta växtarten hedblomster inom aktuellt inventeringsområde. Därför har hedblomster eftersökts mer noggrant genom att systematiskt gå över marken inom inventeringsområdet och kartlägga förekommande plantor. En första inventering av hedblomster skedde 28-05-2024. Efter tillägget av en ytterligare yta till inventeringsområdet gjordes ett nytt besök 29-08-2024. Hedblomster har en lång växtsäsong (apr-okt) och några svårigheter att upptäcka arten senare på säsongen upplevdes därför inte.

En bedömning av inventeringsområdets betydelse för hedblomster som livsmiljö har gjorts.

Områdesbeskrivning

Landmiljöer

Samtliga delar inom inventeringsområdet har tidigare bestått av konventionellt odlad åkermark som försatts i träda och har således en viss näringspåverkan. Jordmånen är däremot sandrik vilket gör den mer genomsläpplig vid nederbörd och näringspåverkan är därför i dagsläget ojämn med näringsfattigare och näringsrikare partier.

I inventeringsområdets västra del finns idag en igenväxande träd- och buskmark med enstaka grövre lövträd. Inom buskmarkens östra del finns även ett tätt bestånd av yngre självsådda ekar och längst i väster finns en läplantering av klenare björkar.

Områdets centrala, östra och södra delar består av öppen gräsmark med högrötsvegetation som delvis sköts genom klippning längs intilliggande vägar och GC-vägar (figur 3). Det förekommer partier där grässvålen tidigare fasats av (ca 2014) och här framträder mer näringsfattiga partier av torrängskaraktär. I söder har det nyligen skapats en mindre ruderatmark med sandblottor där grässvålen fasats av, varpå massor har placerats strax intill. Längs Sandåkravägen står en allé med relativt unga oxlar och körsbärsträd (figur 3). Allén bedöms inte omfattas av det generella biotopskyddet (se *Samlad bedömning*).

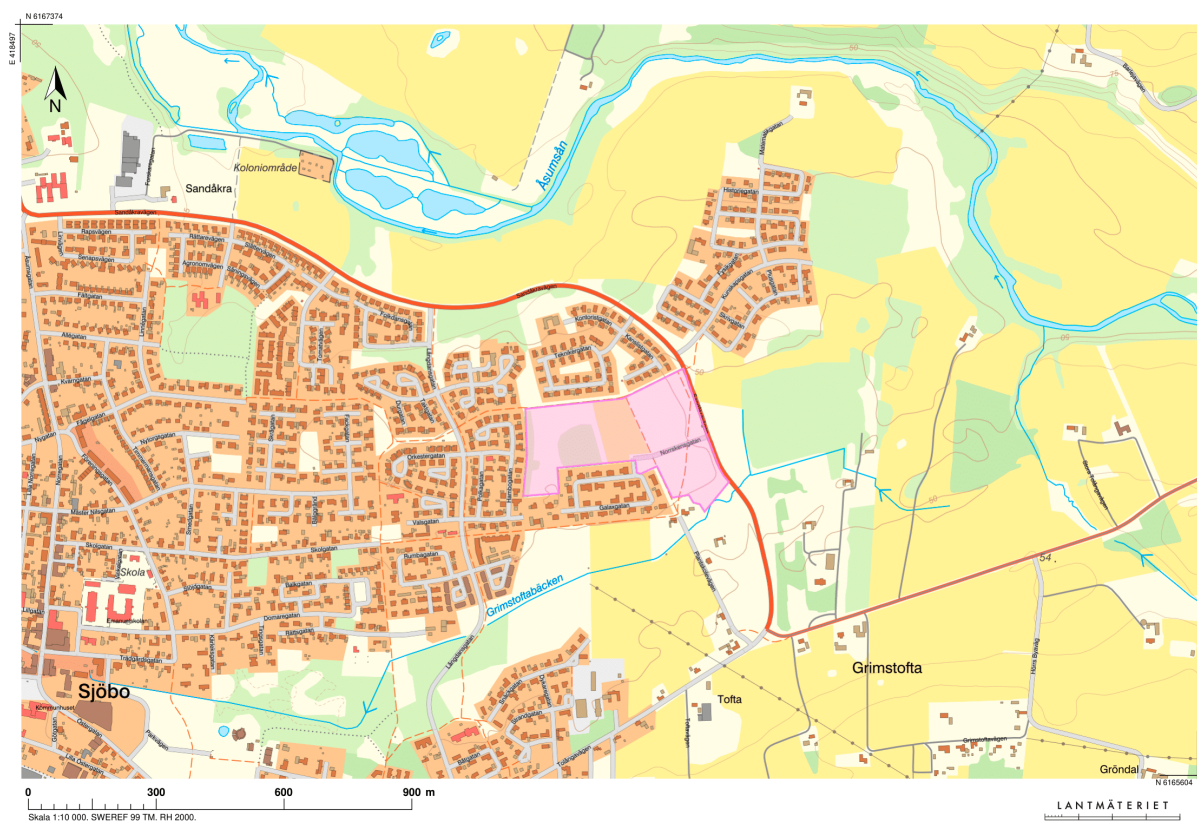
Området avgränsas av bostadsbebyggelse i alla väderstreck förutom i öst där den öppna marken fortsätter en bit österut bortom Sandåkravägen, samt i sydöst där området avgränsas av tomtmark och av Grimstoftabäcken.

Figur 3. Exempel på naturmiljöer inom inventeringsområdet. Uppifrån från vänster: vy över öppen mark och trädklädd mark i inventeringsområdets västra del, vy mot söder av allé längs Sandåkravägen, torrängsflora med bland annat rödfibbla i en av de klippta partierna och buskmark i områdets västra del.

Vattenmiljöer

Inga vattenmiljöer förekommer inom inventeringsområdet. Dock ligger Grimstoftabäcken strax invid inventeringsområdets södra gräns. Grimstoftabäcken är ett biflöde till Åsumsån som löper nordöst om inventeringsområdet (figur 4 och 5). Inventeringsområdet tillsammans med de två vattendragen omfattas av Kävlingeåns avrinningsområde. Åsumsåns ekologiska status är bedömd som måttlig vid den senaste statusklassningen (2016-2021) enligt vattendirektivet. Det finns ingen klassning av ekologisk status för Grimstoftabäcken.

Figur 4. Förekommande vattensystem (Grimstoftabäcken och Åsumsån) i närheten av inventeringsområdet (rosa område).

Figur 5. Den del av Grimstoftabäcken som gränsar till inventeringsområdet.

Naturvärdesbedömning

Vid inventeringen avgränsades sex naturvärdesbiotoper (figur 7) där två tilldelats naturvärdesklass 3 (påtagligt naturvärde) och fyra naturvärdesklass 4 (visst naturvärde). Resterande delar av inventeringsområdet består miljöer med lågt naturvärde. Detaljerade beskrivningar av alla biotoper och motiven till klassningarna finns i avsnittet ”biotopbeskrivningar”.

Naturvärdesbiotoperna består i huvudsak av artrika gräsmarker av torrängskaraktär, träd- och buskmark med ett rikt fågelliv samt en sandig ruderatmark.

Figur 7. Översikt över de naturvärdesbiotoper som avgränsats under NVI:n.

Artförekomster

Värdearter

Växter

Under fältinventeringen påträffades krushättemossa på äldre träd inom träd- och buskmarken (naturvärdesobjekt 1) (figur 9). Krushättemossa växer ofta på äldre lövträd och är en signalart för skogsmiljöer med något längre kontinuitet.

Fördjupad inventering av hedblomster

Hedblomster (figur 8) har tidigare rapporterats vid inventeringsområdet nordöstra gräns samt ca 350 meter norr och 400 meter söder om inventeringsområdet (figur 10). Under fältbesöket kunde hedblomster observeras på fem platser inom naturvärdesobjekt 2 och 3 (figur 9). Antal plantor per fyndplats varierade mellan 4-25 stycken. Hedblomster är rödlistad som sårbar (VU) och fridlyst enligt 8 § artskyddsförordningen vilket innebär förbud att:

1. plocka, gräva upp eller på annat sätt ta bort eller skada exemplar av växterna, och
2. ta bort eller skada frön eller andra delar.

Figur 8. Exempel på plantor av hedblomster inom inventeringsområdet. Vänster: de karaktäristiska silvergåa bladen är enkla att upptäcka redan på våren. Höger: hedblomster blommar med gula blommor.

Ryggradslösa djur

Under fältbesöket påträffades blanksvart trämyra på äldre träd inom naturvärdesobjekt 1. Blanksvart trämyra är en av Skogsstyrelsens signalarter som indikerar en längre kontinuitet, då den främst etablerar sina kolonier inuti äldre murkna träd.

Fjärilen ängsmetallvinge finns rapporterad sedan tidigare inom inventeringsområdet och är relevant att nämna i den mening att den bedöms vara knuten till områdets naturmiljöer (figur 10). Ängsmetallvinge är en god signalart för insektsrika marker. Arten förekommer på solexponerade och hävdade torrängar, gärna i sandiga miljöer, där den födosöker på typiska torrmarksväxter som blåmunkar och åkervädd som återfanns i stora delar av inventeringsområdet. För fjärilens larvutveckling är den knuten till ängs- och bergssyra, varav den senare förekommer rikligt i naturvärdesbiotop 6. Ängsmetallvinge är rödlistad som nära hotad (NT).

Fåglar

Inom naturvärdesobjekt 1 påträffades vanliga småfågelarter såsom svarthätta, lövsångare och trädgårdssångare, varav samtliga kan tänkas nyttja området som livsmiljö och häckningsmiljö. Flera andra småfågelarter, även rödlistade, bedöms kunna nyttja området som häckningsmiljö

som exempelvis ärtsångare, grönfink och svartvit flugsnappare, arter som ofta förekommer i denna typ av buskmarker. Med hänsyn till fridlysningsbestämmelserna för alla svenska fågelarter (4 § artskyddsförordningen) som innebär att fåglarna inte får störas under häckningstid bör eventuell avverkning ske innan eller efter häckningstiden som vanligen infaller mellan mars-juli.

Fladdermöss

Fladdermöss har rapporterats inom spridningsavstånd till området, nära Åsumsån och södra Åsums kyrka ca 1,2 km nordväst om inventeringsområdet. Fladdermöss är i regel beroende av miljöer med en hög insektsproduktion såsom lövskogsområden, våtmarker och sjöar. Därtill behöver fladdermöss hålträd eller liknande som de kan nyttja som daggömmen och för sina yngelkolonier. Det finns en möjlighet att fladdermöss uppehåller sig i och omkring träd- och buskmarken i inventeringsområdets västra del, då det här bedöms finnas lämpliga födosöksområden (insektsrikt).

Alla Sveriges fladdermöss, inklusive lämpliga boträd, är fridlysta enligt 4 a § i artskyddsförordningen. Ett hålträd förekommer inom inventeringsområdet (se avsnitt nedan om naturvärdesträd) som det inte går att utesluta att det nyttjas av fladdermöss som daggömmen. Detta trots att ingångshålet verkar relativt svårupptäckt då det är ett mindre marknära hål som sedan leder in i en vad som bedöms vara ihålig stam (figur 14). Trots detta är det inte omöjligt att fladdermöss kan finna detta ingångshål och nyttja trädet.

Figur 9. Översikt över de värdearter som observerats under fältinventeringen.

Figur 10. Översikt över de värdearter som tidigare rapporterats in på Artportalen som bedöms vara knutna till inventeringsområdet.

Invasiva arter

Under fältinventeringen har tre invasiva växtarter observerats: blomsterlupin, spärroxbär och kanadensiskt gullris (figur 11, 12). Samtliga arter är upptagna i Naturvårdsverkets nationella förteckning över invasiva arter i Sverige. Arterna i den svenska förteckningen planeras inom kort att regleras på liknande sätt som arter upptagna i EU-förteckningen. Det innebär förbud att sälja, importera, odla, föda upp, transportera, använda, byta, släppa ut i naturen eller hålla levande exemplar.

Allt växtmaterial som avlägsnas (oavsett art) vid eventuell bekämpningsåtgärd ska tas omhand som brännbart avfall, inte trädgårdsavfall, där alla växtdelar läggs i förslutna soppåsar eller liknande så att inga växtfragment sprids under frakt till och från återvinningscentralen och riskerar att bilda nya bestånd. I aktuellt fall var förekomsten av samtliga arter sparsam.

Figur 11. Översikt över observerade invasiva växtarter under NVI:ns fältinventering.

Figur 12. Till vänster: spärroxbär som hittades inom naturvärdesobjekt 1. Till höger: blomsterlupin som hittades inom naturvärdesobjekt 2.

Naturvärdesträd

Totalt sex naturvärdesträd (skogsek, rönn, hägg, oxel och sötkörbär) har kartlagts, varav ett klassas som *särskilt* skyddsvärt (skogsek) enligt Naturvårdsverkets definition (figur 13). Samtliga träd är flerstammiga och trädens egenskaper varierar med död ved, mindre håligheter, svamppåväxt och mulmförekomst. Skogseken klassas som särskilt skyddsvärd eftersom den har ett tydligt hål i huvudstammen. Hålet är i direkt anslutning till marken (figur 14) och upplevs vid en första anblick som litet men vid en närmare titt bedöms större delar av stammen vara ihålig. Eken är därutöver frihuggen och därför spärrgrening och har god potential att utvecklas till ett mycket grovt och väl uppvuxet träd på lång sikt (figur 14).

Vid risk för att ett *särskilt* skyddsvärt träd väsentligt påverkas bör en anmälan om samråd eller ansökan om dispens från fridlysningsbestämmelserna alltid göras hos länsstyrelsen. En väsentlig påverkan innebär: avverkning, toppkapning, kraftig beskärning, åtgärder som ger upphov till rotskador, uppförande av byggnad/anordning eller grävarbeten inom 15 gånger stamdiametern från stammen. Dessutom kan fridlysta arter nyttja trädet som livsmiljö, vilket kan kräva artskyddsdispens. Extra hänsyn bör även visas under fåglarnas häckningsperiod som i regel varar från mars till och med juni i de fall det förekommer hålträd oavsett om träden är särskilt skyddsvärda eller inte.

Figur 13. Översikt över de naturvärdesträd som påträffades under fältinventeringen.

Figur 14. Ek i naturvärdesobjekt 1 som klassas som särskilt skyddsvärd samt dess ingångshål som leder till vad som bedöms vara en ihålig stam.

Samlad bedömning

Den samlade bedömningen är att inventeringsområdet hyser vanligare men relativt artrika biotoper av visst och påtagligt naturvärde. Områdets centrala och östra delar av visst naturvärde (naturvärdesobjekt 2-5) uppvisar en relativt artrik torrängsflora som är betydelsefull för den lokala mångfalden av växter och insekter. I dagsläget är det särskilt de mer intensivt klippta kanterna av gräsmarkerna som anses vara mest värdefulla eftersom nuvarande skötsel gynnar torrmarksfloran. Om klippningsintervallen varit något mindre intensiva hade flora gynnats än mer. Naturvärdet hos vägrenen längs allén i öst bedöms vara påtagligt, dels på grund av den stora förekomsten av Trafikverkets signalarter för artrika vägkanter (blommande arter av betydelse för pollinatörer), dels för att sådana vägkanter förekommer i mindre utsträckning sett ur ett regionalt perspektiv. Artrika vägkanter kan fungera som spridningskorridorer för insekter som annars kan ha svårt att hitta livsmiljöer i ett intensivt brukat jordbrukslandskap och bör därför bevaras. Allén som löper längs med vägrenen bedöms inte omfattas av det generella biotopskyddet, enligt Naturvårdsverkets definition (Naturvårdsverket, 2014). Detta då samtliga träd är yngre än 30 år varav majoriteten har en stamdiameter under 20 cm.

Områdets västra del bestående av den glesa träd- och buskmarken (naturvärdesobjekt 1) har ett visst naturvärde, då den bland annat utgör en lämplig häckningsbiotop för flertalet småfågelarter. Insektsproduktionen i detta område bedöms även som relativt hög vilket gör miljön till en lämplig födosökmiljö för bland annat fåglar och fladdermöss. Biotopen utgör en mindre del av ett sammanhängande stråk av träd och buskar i närområdet, något som ur ett lokalt perspektiv kan fungera som spridningsväg för fåglar såväl som för fladdermöss som rapporterats inom spridningsavstånd till området. Utpekade naturvärdesträd som förekommer inom naturvärdesobjektet har ett bevarandevärde för fåglar och eventuellt förekommande fladdermöss (figur 12). Det är även viktigt att undvika att i framtiden belysa dessa träd nattetid, något som kan utgöra en risk för störning av fram för allt fladdermöss.

I söder har den nyligen gjorda avfasningen av grässvålen gett upphov till gynnsamma förhållanden för torrängsväxter och med detta även ett visst naturvärde (naturvärdesobjekt 6). Många växter liksom värmekrävande insekter är beroende av magra och solexponerade sandmiljöer som annars är en bristvara i landskapet. På grund av detta och trots att ruderatmarken i dagsläget inte har någon nämnvärd kontinuitet bör det nämnas att naturvärdet hos en sådan sandbiotop kan tänkas öka på kort tid allteftersom fler arter söker sig dit. Detta

eftersom arter knutna till sandmiljöer har en förmåga att etablera sig snabbt, exempelvis hedblomster.

Inventeringsområdets betydelse för hedblomster som livsmiljö

Hedblomster är knuten till torra, magra och sandiga marker som regelbundet utsätts för någon form av markstörning såsom exempelvis bete, slåtter, tramp av betesdjur eller dylikt. Arten har sin huvudsakliga utbredning i Skåne och dess bestånd bedöms ha minskat med omkring 31-45 % under sent 1990-tal och tidigt 2000-tal. Inventeringsområdets markegenskaper (naturvärdesbiotop 2 & 3) stämmer till viss del överens med hedblomsters krav, bortsett från de mer näringsrika partierna där klippning skett mer begränsat. Trots att dessa marker tidigare använts som åkermark har en kombination av faktorer gett upphov till magrare marker och därmed gynnsamma förhållanden för den fridlysta och hotade arten hedblomster, i åtminstone vissa partier av området. Dessa faktorer utgörs dels av den mer intensiva klippningen som delar av gräsmarken varit föremål för såväl som bortforsling av näring i form av klippt material. Även de sandiga markernas genomsläpplighet har bidragit då detta tillåter en snabbare återhämtning efter tidigare näringspåverkan jämfört med exempelvis lerjordar. I övrigt är det sannolikt att tramp från människor och sällskapsdjur har bidragit till artens etablering, särskilt då förekomsterna är i direkt anslutning till välbesökta stigar och gångvägar inom området.

Behov av ytterligare inventeringar

Denna NVI bedöms spegla områdets naturvärden väl och ytterligare inventeringar bedöms inte kunna förändra aktuell naturvärdesbedömning eller bedömningens säkerhet.

Det är sannolikt att fladdermöss (alla arter är fridlysta) rör sig i området där det främsta syftet i så fall bedöms vara spridning till andra området och tillfälligt födosök. Några uppenbart lämpliga boträd för fladdermöss bedöms inte finnas inom inventeringsområdet men om det önskas mer kunskap kring hur fladdermöss rör sig i området kan en riktad inventering vara till hjälp. En sådan inventering skulle däremot inte påverka nuvarande naturvärdesbedömning men kan vara ett verktyg för eventuell hänsyn beroende på i vilken utsträckning fladdermöss eventuellt förekommer i området.

Biotopbeskrivningar

Avsnittet innehåller detaljerade beskrivningar av alla naturvärdesbiotoperna (tabell 1) med motivering till klassningar. Observerade naturvårdsarter som bedöms vara knutna till respektive biotop avges i respektive biotopbeskrivning och är markerade med följande kategorisymboler:

- F=fridlyst
- EU=art- och habitatdirektivet
- RL=rödlistad
- S=signalart
- T=typisk art
- N=nyckelart

Tabell 1. Sammanställning av utpekade naturvärdesbiotoper.

ID	Biototyp	Biotopvärde	Artvärde	Samlad bedömning
1	Gles träd- och buskmark	Visst	Visst	Naturvärdesklass 4
2	Torr gräsmark	Visst	Visst	Naturvärdesklass 4
3	Torr gräsmark	Visst	Visst	Naturvärdesklass 4
4	Vägren	Påtagligt	Påtagligt	Naturvärdesklass 3
5	Vägren	Påtagligt	Påtagligt	Naturvärdesklass 3
6	Ruderatmark	Visst	Visst	Naturvärdesklass 4

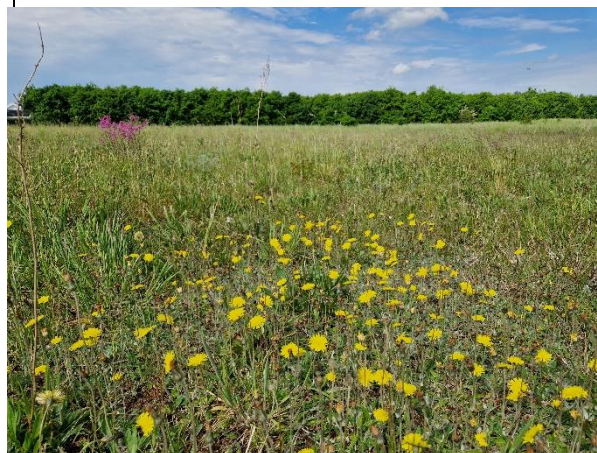
Naturvärdesbiotop 1

<i>Områdesbeskrivning</i>		<i>Naturvärdesbedömning</i>	
Naturtyp:	skog- och buskmark	Naturvärdesklass:	4
Biotoptyp:	gles träd- och buskmark	Biotopvärde:	lågt
Natura 2000- naturtyp:	nej	Artvärde:	visst
Area (ha):	1,6	Bedömningens säkerhet:	säker
Områdets egenskaper Biotopen utgörs av en relativt igenvuxen träd- och buskmark med inslag av främst yngre ekar och björkar men även buskar av hagtorn och stenros. Enstaka grova träd av ek och sötkörbär samt en del flerstammiga hålträd förekommer även inom området. Området är rikt på småfåglar och arter som svarthätta, lövsångare och trädgårdssångare påträffades under fältinventeringen. I övrigt domineras området av en näringsgynnad flora (bredbladiga gräs, nässlor och rölleka) och klipps sannolikt inte. Området har ett stort antal blommande och bärande träd av betydelse för insektslivet.		Bedömningsgrunder biotopvärde <i>Tillstånd:</i> mellan bra och dåligt tillstånd, då området är näringspåverkat och av igenväxningskaraktär med lägre kontinuitet. viss naturlighet. <i>Sällsynthet:</i> vanlig biotop ur ett nationellt perspektiv. <i>Ekologisk funktion:</i> viss ekologisk funktion för naturliga populationers utveckling och bevarande ur åtminstone ett lokalt perspektiv.	
Värdearter blanksvart trämyra ^s , krushättemossa ^s		Bedömningsgrunder artvärde <i>Artrikedom:</i> måttligt hög artdiversitet av för naturtypen vanligt förekommande arter. <i>Värdearternas signalvärde:</i> visst signalvärde	
Invasiva arter spärroxbär			
Goda häckningsförutsättningar finns för flertalet vanligare rödlistade småfågelarter.			
Lämplig födosöksmiljö för fladdermöss.			

Naturvärdesbiotop 2 & 3

<i>Områdesbeskrivning</i>		<i>Naturvärdesbedömning</i>	
Naturtyp:	naturlig gräsmark	Naturvärdesklass:	4
Biotoptyp:	torr gräsmark	Biotopvärde:	visst
Natura 2000- naturtyp:	nej	Artvärde:	visst
Area (ha):	2,9 & 1,2	Bedömningens säkerhet:	säker
Områdets egenskaper Biotoperna består av två öppna och solbelysta gräsmarker med både näringsfattiga och något mer näringsrika partier, åtskilda av en GC-väg. Den varierade hög- och lågörtsfloran inom biotopen lär ha uppkommit dels som ett resultat av en tidigare avfasning av grässvålen i ett parti, dels en ojämn klippningsregim där vissa områden verkar klippas mer rigoröst än andra, något som kunde noteras vid fältbesöket. Den övervägande floran är torrängsförknippad och blomrik, bestående av arter såsom rödfibbla, gråfibbla, tjärblomster, åkervädd och svartkämpar. I mer näringsrika partier som klipps mer sällan växer bredbladiga gräs, hundkäx, åkertistel och ryssgubbe. Jordmånen är sandig och genomsläpplig. Området är relativt insektsrikt. Under inventeringen påträffades även klövvilt i den höga vegetationen. Naturvärdesbiotop 2 och 3 är endast åtskilda av en mindre bilväg och bör behandlas som en och samma.		Bedömningsgrunder biotopvärde <i>Tillstånd:</i> mellan bra och dåligt, då en viss negativ näringspåverkan finns inom området. <i>Sällsynthet:</i> vanlig biotop ur ett nationellt perspektiv. <i>Ekologisk funktion:</i> viss ekologisk funktion för naturliga populationers utveckling och bevarande ur åtminstone ett lokalt perspektiv	
Värdearter hedblomster^{F, RL} ängsmetallvinge^{RL} Finns förutsättningar för fler rödlistade arter av insekter.		Bedömningsgrunder artvärde <i>Artrikedom:</i> måttligt hög artdiversitet av vanligt förekommande arter samt en mindre förekomst av rödlistade arter med vissa särskilda krav på sin miljö <i>Värdearternas signalvärde:</i> påtagligt signalvärde	
Invasiva arter kanadensiskt gullris			

Naturvärdesbiotop 4 & 5

<i>Områdesbeskrivning</i>		<i>Naturvärdesbedömning</i>	
Naturtyp:	antropogen terrester miljö	Naturvärdesklass:	3
Biotoptyp:	vägren	Biotopvärde:	påtagligt
Natura 2000- naturtyp:	nej	Artvärde:	påtagligt
Area (ha):	0,1 & 0,07	Bedömningens säkerhet:	säker
Områdets egenskaper Solbelyst och artrik vägkant längs en yngre allé av oxel och sötkörbsbär. Vägrenen utgör en grund svacka där torrängsflora dominerar i kanterna medan mittpartiet är något friskare. Biotopen är mycket artrik och hyser flera av Trafikverkets utpekade signalarter. Utöver dessa förekommer även arter såsom johannesört och sommarvicker. Skötsel förekommer i form av klippning. Naturvärdesbiotop 4 och 5 är endast åtskilda av en mindre bilväg och bör behandlas som en och samma.		Bedömningsgrunder biotopvärde <i>Tillstånd:</i> bra tillstånd, gynnsam skötsel och näringshalt <i>Sällsynthet:</i> mindre vanlig i ett regionalt perspektiv <i>Ekologisk funktion:</i> viss ekologisk funktion för naturliga populationers utveckling och bevarande ur ett regionalt perspektiv, särskild betydelse för exempelvis pollinerande insekter.	
Värdearter blåmunkar^S, cikoria^S, femfingerört^S, gråbinka^S, gråfibbla^S, harklöver^S, fältarv^S, rotfibbla^S, stånds^S, vildmorot^S, väddklint^S, åkervädd^S ängsmetallvinge^{RL} Finns förutsättningar för fler rödlistade arter av insekter.		Bedömningsgrunder artvärde <i>Artrikedom:</i> måttligt hög artdiversitet av torrängsarter, samt en betydande förekomst av signalarter och nyckelarter typiska för torra ängsmarker <i>Värdearternas signalvärde:</i> påtagligt signalvärde sammantaget	

Naturvärdesbiotop 6

<i>Områdesbeskrivning</i>		<i>Naturvärdesbedömning</i>	
Naturtyp:	antropogen terrester miljö	Naturvärdesklass:	4
Biotoptyp:	ruderatmark	Biotopvärde:	visst
Natura 2000- naturtyp:	nej	Artvärde:	visst
Area (ha):	0,3	Bedömningens säkerhet:	säker
Områdets egenskaper Sandig och solbelyst ruderatmark. Grässvålen i området har relativt nyligen fasats av, vilket har gett upphov till stora sandblottor. Strax norr om biotopen finns högar av upplagda massor från den tidigare gräsmarken. Vegetationen består av torrängsflora såsom bergssyra, blåmunkar, gråfibbla, svartkämpar och gulsporre. Värdearter Inga kända Invasiva arter nej Goda förutsättningar för sandlevande rödlistade arter av exempelvis solitärbin. Goda förutsättningar för etablering av hedblomster kommande växtsäsong		Bedömningsgrunder biotopvärde <i>Tillstånd:</i> bra tillstånd <i>Sällsynthet:</i> mindre vanlig biotop ur ett regionalt perspektiv <i>Ekologisk funktion:</i> viss ekologisk funktion för naturliga populationers utveckling och bevarande i åtminstone ett lokalt perspektiv Bedömningsgrunder artvärde <i>Artrikedom:</i> måttligt hög artrikedom av vanligt förekommande torrängsarter <i>Värdearternas signalvärde:</i> visst signalvärde	

Referenser

- Artdatabanken. 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. SLU, Uppsala
- Hallingbäck, T. (red.) 2013. Naturvårdsarter. ArtDatabanken SLU. Uppsala
- Larsson, K. 2017. Insekter som signalarter för öppna marker i södra Sverige. Länsstyrelsen i Hallands län. Kristianstad vattenrike.
- Naturvårdsverket. 2009. Inventering av skyddsvärda träd i kulturlandskapet. Version 1:0 : 2009-04-06.
- Naturvårdsverket. 2012. Åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd. Mål och åtgärder 2012-2016, rapport 6496.
- Naturvårdsverket. 2014. Beskrivning och vägledning för biotopen Allé i bilaga 1 till förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.
- Naturvårdsverket. 2020. Sveriges arter och naturtyper i EU:s art- och habitatdirektiv. Resultat från rapportering 2019 till EU av bevarandestatus 2013–2018. SLU Artdatabanken. Arkitektkopia AB, Bromma 2020.
- Nitare, J. 2019. Skyddsvärd skog – naturvårdsarter och andra kriterier för naturvärdesbedömning. Skogsstyrelsen.
- Svenska institutet för standarder (SIS), 2023. Naturvärdesinventering (NVI) – Kartläggning och värdering av biologisk mångfald – Krav och vägledning. Svensk standard SS 199000:2023.
- Svenska institutet för standarder (SIS), 2023. Naturvärdesinventering (NVI) – Kartläggning och värdering av biologisk mångfald – Dataspecifikation och listor med biotopbeteckningar. Teknisk specifikation SIS/TS 199002:2023.
- SLU Artdatabanken. Artfakta, Namn och släktskap. <https://namnochslaktskap.artfakta.se>
- SLU Centrum för biologisk mångfald (CBM). 2020. Ljusföroreningar. *Biodiverse*. Årgång: 25. Utgivningsnummer: 3. Utgivningsår: 2020. Sveriges lantbruksuniversitet. ISSN:1401-5064.
- Strand, M., Aronsson, M., Svensson, M. 2018. Klassificering av främmande arters effekter på biologisk mångfald i Sverige – ArtDatabankens risklista. ArtDatabanken Rapporterar 21. ArtDatabanken SLU, Uppsala.
- Tyler, T. m.fl. (red.). 2007. Floran i Skåne. Arterna och deras utbredning. Lunds botaniska förening. Lund.

Bilaga 1 – Sammanfattning bedömningsgrunder och begrepp

Bilaga 1 är en sammanfattande beskrivning av bedömningsprinciperna enligt standard SS 199000:2023. Metoden beskrivs i sin helhet i standarden. I denna bilaga beskrivs definitioner och begrepp vilka Ekoll anser vara mest relevanta för att förstå bedömningsprinciperna.

Gränsdragning mellan naturliga och antropogena miljöer

Naturtyper delas in i naturliga respektive antropogena miljöer enligt strandad beroende på vilken utsträckning de är påverkade av mänsklig verksamhet. Alla naturliga ekosystem är i regel mer eller mindre påverkade av människan men det innebär inte att de alltid räknas som antropogena.

Tabell 1 listar riktlinjer för hur naturliga respektive antropogena miljöer definieras enligt standard.

Tabell 1. Sammanställning av riktlinjer för bedömning av naturliga respektive antropogena miljöer. Diffus påverkan genom generella utsläpp av föroreningar till luft och vatten kan få förekomma i naturliga ekosystem men i begränsad omfattning.

<i>Naturliga miljöer/ekosystem</i>	<i>Antropogena miljöer</i>
Terrestra ekosystem som uppstått och utvecklats på en viss plats utan att människan påtagligt förändrat de naturgivna förutsättningarna eller i betydande omfattning planterat in eller odlat arter som inte naturligt skulle förekommit på platsen.	Terrestra miljöer där människan helt förändrat de naturgivna förutsättningarna genom bebyggelse, anläggningar, sprängning, grävning eller markbearbetning, till exempel hus, vägar, täkter, plöjd och dikad åkermark.
Kulturskapade terrestra ekosystem som uppstått under inverkan av slätter och bete utan att människan påtagligt förändrat de naturgivna förutsättningarna genom till exempel åkerbruk eller skogsbruk.	De för platsen naturligt förekommande arterna huvudsakligen ersatts eller försvunnit till förmån för exempelvis odling, inplanterade eller insädda arter.
Miljö som återställt av människan eller som genom naturliga processer har återfått ett uppenbart naturligt tillstånd för den aktuella platsen. Skogsområden där skogsbruksåtgärder använts som i huvudsak bibehållit skogens naturliga dynamik och strukturer räknas som naturliga.	Skogsmark där det naturliga skogsekosystemet helt förändrats genom plantering och trakthyggesbruk i så stor omfattning att den för platsen naturliga skogsmiljön avsevärt har förändrats.
Naturlig ytvattenmiljö som tillkommit utan människans inverkan, men som i viss mån kan vara fysiskt förändrad eller reglerad genom exempelvis vattendragsrensning, sjösänkning, indämning, utfyllnad, flödesreglering, sänkning av basnivå eller ändrade vattennivåer men påverkan är inte så stor att den ursprungliga naturtypen försvunnit eller fullständigt har förändrats.	Vattenmiljöer som är så kraftigt påverkade att den ursprungliga miljön fullständigt har förändrats, till exempel diken, kanaler, regleringsmagasin, torrfårar och korttidsreglerade vattendragssträckor.
Havsområde eller stränder som inte uppenbart förändrats genom muddring, invallning eller anläggningar.	Havsområden eller stränder som är starkt förändrade genom anläggningar, muddring, invallning eller lokala föroreningsutsläpp.

Antropogena miljöer av särskild betydelse för biologisk mångfald

I vissa fall kan antropogena miljöer påverka organismer positivt och ha särskild betydelse för biologisk mångfald. Exempel på sådana fall är anlagda miljöer såsom våtmarker, dammar, äldre parker och trädgårdar och kulturmiljöer. Andra exempel är övergivna eller brukade sand-, grus-, och bergtäkter och täktsjöar samt artificiella rev i hav och sjöar. En sandtäkt bidrar exempelvis med en relativt ovanlig miljö som många arter är knutna till och en täktsjö kan efterlikna en

naturlig sjö. Antropogena miljöer kan därför i vissa fall tilldelas en hög naturvärdesklassning trots att de inte har naturligt ursprung.

Naturvärdesklassning av naturvärdesbiotoper

Naturvärdesbiotoper med naturvärdesklass 1, 2 och 3 avgränsas alltid i en NVI. Naturvärdesklass 4 kan väljas som ett tillägg om NVI:n utförs på detaljgrad medel och översikt. Vid detaljeringsgrad detalj är naturvärdesklass 4 obligatorisk. Hela ytan inom varje naturvärdesbiotop ska utgöras av en dominerande naturtyp och ha likvärdig betydelse för biologisk mångfald. Tabell 2 redovisar innebörden av de fyra möjliga naturvärdesklassningarna.

Tabell 2. Naturvärdesklassernas innebörd enligt standard SS 199000:2023. Exempler på vad klassningarna kan motsvara är Ekolls tolkning av standarden.

Klass	Förtydligande	Exempel (Ekolls tolkning)
1. <i>Högsta naturvärde</i>	Mycket stor särskild betydelse för biologisk mångfald. Omfattar biotoper som har god överensstämmelse med ett referenstillstånd för naturliga ekosystem. Innehåller mycket goda livsmiljöer för naturvårdsarter och nästan alltid med inslag av rödlistade och hotade arter. Områden med högsta naturvärde är särskilt viktiga värdekärnor för biologisk mångfald i en nationell och regional grön infrastruktur. Varje enskilt område med denna naturvärdesklass bedöms vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på nationell eller global nivå.	Fullgoda Natura 2000-naturtyper, biotoper med avsaknad av negativ mänsklig verksamhet under lång tid, nationellt sällsynta/hotade naturtyper. Naturvärdena är i många fall unika med få motsvarigheter. Antropogena miljöer faller i regel inte inom denna klassningskategori.
2. <i>Högt naturvärde</i>	Stor särskild betydelse för biologisk mångfald. Omfattar biotoper som har väsentliga kvaliteter, typiska för naturliga ekosystem. Innehåller goda livsmiljöer för naturvårdsarter, ofta med inslag av rödlistade och hotade arter. Områden med högt naturvärde är värdekärnor för biologisk mångfald i en nationell och regional infrastruktur. Varje enskilt område med denna naturvärdesklass bedöms vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional eller nationell nivå.	Delvis fullgoda Natura 2000-naturtyper, regionalt sällsynta/betydelsefulla naturtyper, skog med längre kontinuitet, artrika vatten- eller ängsmiljöer, nationellt eller regionalt sällsynta/hotade naturtyper. Kan även vara antropogena miljöer som efterliknar mer ovanligt förekommande naturliga miljöer.
3. <i>Påtagligt naturvärde</i>	Påtagligt särskild betydelse för biologisk mångfald. Omfattar biotoper som har typiska kvaliteter för naturliga ekosystem men som kan vara delvis påverkade eller saknar längre kontinuitet och därför inte uppfyller kriterier för naturvärdesklass 1 eller 2. Innehåller oftast livsmiljöer för naturvårdsarter. Bidrar till en nationell och regional grön infrastruktur för biologisk mångfald. Den totala arealen av områden i denna klass har särskild betydelse för att bevara biologisk mångfald i Sverige. Enskilda områden kan lokalt ha stor särskild betydelse för biologisk mångfald där landskapet i övrigt är påverkat och har brist på biologisk mångfald.	Naturliga eller anlagda våtmarker, restaurerbara ängs- och betesmarker, skog som har potential att bli gammal inom en snarare tidsram, äldre trädgårdsmiljöer med gamla träd. Kan även vara antropogena miljöer som efterliknar naturliga miljöer.
4. <i>Viss naturvärde</i>	Viss särskild betydelse för biologisk mångfald. Omfattar biotoper med vissa kvaliteter av betydelse för biologisk mångfald. Kan innehålla livsmiljöer för naturvårdsarter. Bidrar till grön infrastruktur för biologisk mångfald åtminstone på lokal nivå. Den totala arealen av dessa områden har viss särskild betydelse för att bevara biologisk mångfald i Sverige. Enskilda områden kan lokalt ha särskild betydelse för biologisk mångfald där landskapet i övrigt är påverkat och har brist på biologisk mångfald.	Områden som omfattas av generellt biotopskydd, blom- och insektsrika ruderalmarker, ung ädellövskog, parkmiljöer, artrika åkerrenar, småvatten, fördjupade vattendrag. Antropogena miljöer faller ofta inom denna klassningskategori.

Värdeklassning av övriga biotoper

Naturmiljöer med lågt eller avsaknad av naturvärde (betydelse för biologisk mångfald) kan enligt standard delas in i tre övriga värdeklasser (värdeklass 5, 6 och 7, tabell 3) om det önskas som ett tillägg. Dessa områden benämns som övriga biotoper. Hit räknas även helt antropogena miljöer med negativ betydelse för biologisk mångfald.

Övriga biotoper har ett värde för mer triviala arter av exempelvis kärlväxter, fåglar, vilt och andra mer lättspredda arter. Miljöerna kan även fungera som spridningsvägar, tillfälliga uppehållsplatser och födosökmiljöer för naturvårdsarter men miljöerna utgör dock oftast inte de viktigaste livsmiljöerna för exempelvis reproduktion och övervintring med några få undantag. Vissa fågelarter kan exempelvis häcka i brukad åkermark, industriområden eller i trädgårdar. I samma miljöer kan även exempelvis vissa fridlysta och vissa rödlistade växtarter förekomma.

Tabell 3. De övriga värdeklassernas innebörd enligt standard SS 199000:2023. Exempelen på vad klassningarna kan motsvara är Ekolls tolkning av standarden.

Klass	Förtydligande	Exempel (Ekolls tolkning)
Övrig värdeklass 5	Allmän betydelse för biologisk mångfald. Omfattar biotoper som domineras av arter och organismsamhällen som främst förekommer i tydligt påverkade biotoper utan kontinuitet men som ändå har högre kvalitet än övrig värdeklass 6 och 7. Har i sitt nuvarande tillstånd varken uppenbart negativ eller tydligt positiv betydelse för biologisk mångfald i Sverige. Innehåller livsmiljöer för vanliga arter. Kan ingå i en grönstruktur som bidrar till spridning av arter åtminstone på lokal nivå. Enskilda områden kan lokalt ha betydelse för biologisk mångfald där landskapet i övrigt är påverkat och har brist på biologisk mångfald.	Igenväxningsmarker, ung lövskog, gräsmattor, likåldrig produktionsskog (ej nyplanterad), vallodling, diken, dagvattendammar, villaträdgårdar, anlagda stränder.
Övrig värdeklass 6	Saknar uppenbar betydelse för biologisk mångfald. Antropogent påverkat område med odlad monokultur eller som av annan anledning domineras av ett fåtal arter med liten genetisk och åldersmässig variation och som därmed inte bidrar till biologisk mångfald.	Konventionellt odlad jordbruksmark, nyplanterad likåldrig produktionsskog, kalhyggen, gröna tak, artfattiga ruderatmarker, golfgreener.
Övrig värdeklass 7	Uppenbart negativ betydelse för biologisk mångfald. Bebyggelse, anläggningar och hårdgjorda ytor som saknar eller har mycket begränsad vegetation.	Antropogena miljöer såsom modern bebyggelse, hårdgjorda ytor, asfalterade vägar, anläggningar som exempelvis järnvägsstationer eller fabriker.

Landskapsområden

Landskapsområden tilldelas ingen naturvärdesklass eller värdeklass. Istället bedöms landskapets egenskaper i sin helhet och hur olika naturvärdesbiotoper och övriga biotoper eventuellt samspelar. Syftet är att visualisera betydelsefulla och sammanhängande stråk som kan ha betydelse för biologisk mångfald med avseende på ekologisk konnektivitet, exempelvis förbindelse mellan naturmiljöer och arters spridningsmöjligheter.

Naturvärdesobjekt

Naturvärdesobjekt är ett samlingsbegrepp för olika områden eller objekt med betydelse för biologisk mångfald. Utöver naturvärdesbiotoper är objekt såsom livsmiljöer för värdearter, skyddsvärda träd eller andra värdeelement exempel på olika naturvärdesobjekt.

Naturvärdesobjekt kan förekomma inom eller utanför kartlagda naturvärdesbiotoper och

landscapsobjekt. Vilka naturvärdesobjekt som kartläggs beror på vilka tillägg och fördjupade inventeringar som ingått i NVI:n enligt standard.

Bedömningsgrunder för klassning av naturvärdesbiotoper

Artvärde

Artvärdet bedöms utifrån följande aspekter:

- Förekomst av värdearter där både artantal och antal individer beaktas
- Förekommande värdearters signalvärde med avseende på naturmiljöns kvalitet och värde för biologisk mångfald
- Artrikedom
- Förekomst av värdefulla organismsamhällen

Bedömningen baseras på artobservationer som görs i samband med fältinventeringen för aktuell NVI och tidigare artobservationer av trovärdig karaktär, exempelvis artobservationer på Artportalen eller tidigare inventeringar om sådana finns att tillgå.

Värdearter

Begreppet värdeart har en liknande betydelse som begreppet naturvårdsart (se avsnitt nedan). Alla naturvårdsarter kan dock enligt standard inte användas som indikatorer för biologisk mångfald eftersom vissa naturvårdsarter är vanligt förekommande utan särskilda krav på sin livsmiljö. Värdearter utgör den kategori av naturvårdsarter som signalerar områden av betydelse för biologisk mångfald eller i sig själva är av betydelse för mångfalden (nyckelarter). Värdearter kan exempelvis vara rödlistade arter, fridlysta arter, sällsynta arter, typiska arter, signalarter eller nyckelarter.

Värdearter som tas med i bedömningen ska på något sätt bedömas vara knutna till förekommande naturmiljöer inom aktuellt inventeringsområde. Det kan även gälla värdearter som tidigare observerats inom rimligt spridningsavstånd till aktuellt område. I många fall kan det finnas rapporter om värdearter sedan tidigare men dessa är inte alltid relevanta om de inte bedöms kunna finna lämpliga livsmiljöer i det aktuella området och tas därför inte med i bedömningen. Det kan exempelvis röra sig om förbiflygande fågelarter, förvildade trädgårdsväxter eller äldre artfynd som i dagsläget bedöms vara utgångna.

Artrikedom

Graden av artrikedom bedöms utifrån vilken artrikedom och artsammansättning som kan förväntas i en viss naturmiljö eller biotop. Fullgoda och välutvecklade naturmiljöer utvecklar med tiden en artsammansättning som är typisk för den aktuella biotopen. Sådana artsammansättningar är av särskild betydelse för biologisk mångfald eftersom de bidrar till naturliga ekologiska funktioner. En bedömning av artrikedomen och dess sammansättning (värdefulla organismsamhällen) är därför i många fall ett säkrare sätt för bedömning av en biotops artvärde än enbart eventuella förekomster av värdearter.

Vissa naturmiljöer är naturligt artfattiga, exempelvis fördyner på en sandstrand, men det ekologiska värdet av en naturlig icke exploaterad strand kan ändå vara högt ur ett helhetsperspektiv. Därför är det viktigt att ta hänsyn till vilken artrikedom som kan förväntas i en viss biotop när naturvärdesbedömningen görs.

Biotopvärde

Biotopvärdet bedöms utifrån följande aspekter:

- Biotopkvaliteter
- Biotopens tillstånd
- Biotopens sällsynthet
- Ekologisk funktion

Bedömningen baseras på observationer som görs i samband med fältinventeringen för aktuell NVI samt på tidigare inventeringar om sådana finns att tillgå, exempelvis biotopbedömningar i Skogsstyrelsens eller äng- och betesmarksinventeringens databaser (TUVa) eller motsvarande. Vid bedömningar i samband med förstudier kan bedömningen även baseras på exempelvis flygbilder och historiska kartor.

Biotopkvaliteter

Biotopkvaliteter avser de faktorer som bygger upp och karaktäriserar en viss biotop. Biotopkvaliteterna skapar i sin tur förutsättningar för biologisk mångfald. Exempel på viktiga kvaliteter hos en biotop för att den ska ha betydelse för biologisk mångfald är naturlighet, strukturer, kontinuitet, naturgivna förutsättningar och eventuella skötselåtgärder.

Biotopens tillstånd, sällsynthet och ekologisk funktion

En biotops tillstånd bedöms utifrån graden av naturlighet och frånvaro av negativ påverkan från exempelvis mänsklig verksamhet. En biotops sällsynthet bedöms främst utifrån ett nationellt perspektiv men ett regionalt och lokalt perspektiv beaktas också. Bedömningar av förekommande naturtyper och biotoper inom Sverige görs kontinuerligt av Naturvårdsverket i samarbete med SLU Artdatabanken och Havs- och vattenmyndigheten. En biotops ekologiska funktion bedöms utifrån exempelvis biotopens läge, storlek, form, successionsstadium och biotopens betydelse för arters långsiktiga utveckling och bevarande.

Mer om gränsdragning mellan naturvårdsarter och värdearter

Begreppet naturvårdsarter är ett samlingsnamn för arter som anses vara extra skyddsvärda. Begreppet omfattar i princip skyddade arter, rödlistade arter, signalarter, nyckelarter, typiska arter och ansvarsarter (tabell 4) men i vissa fall kan även andra arter räknas som naturvårdsarter om de bedöms indikera exempelvis biologisk mångfald eller vara sällsynta.

Naturvårdsarter har ofta särskilda krav på att deras livsmiljöer har låg påverkan från mänsklig verksamhet, men inte alla. De naturvårdsarter som har högre livsmiljökrav kategoriseras i regel som värdearter (se föregående avsnitt) och kan därför indikera att ett område har höga naturvärden med goda förutsättningar för biologisk mångfald. Värdearter kan även i sig själva vara av särskild betydelse för biologisk mångfald genom att skapa förutsättningar och livsmiljöer för andra arter exempelvis marina ålgräsängar.

Exempel på naturvårdsarter som inte kategoriseras som värdearter

Exempel på naturvårdsarter som inte bör användas som värdearter är vissa fågelarter. Alla vilda svenska fågelarter är skyddade enligt fridlysningsbestämmelserna i 4 § Artskyddsförordningen. Enligt Naturvårdsverket bör dock fågelarter upptagna i fågeldirektivets bilaga 1, rödlistade fågelarter samt fågelarter som uppvisat en negativ trend och minskat med 50 % eller mer under åren 1975-2005 prioriteras i skyddsarbetet. Fåglar som endast är fridlysta och inte uppfyller något av dessa kriterier behandlas därför inte som naturvårdsarter av Ekoll i en NVI så länge inte arten händelsevis betraktas som sällsynt exempelvis.

Tabell 4. Sammanställning av vilka arter som ingår i begreppet naturvårdsarter.

Naturvårdsart	Innebörd
Skyddade arter	Omfattar arter skyddade enligt artskyddsförordningen (fridlysta) och arter upptagna i art- och habitatdirektivets bilaga II, IV eller V samt fågeldirektivets bilaga I (Natura 2000-arter).
Rödlistade arter	Omfattar arter upptagna i den senaste svenska rödlistan. Rödlistan listar arter som riskerar att dö ut på sikt. Den svenska rödlistan uppdateras en gång vart femte år. Det finns sju huvudsakliga rödlistningskategorier där VU (sårbar), EN (starkt hotad) och CR (akut hotad) räknas till de hotade arterna.
Signalarter	Omfattar arter som med sin närvaro eller frekvens indikerar att ett område har höga naturvärden. Ofta handlar det om att dessa arter signalerar lång kontinuitet och därmed artrikedom i ett område. Listor över signalarter för skyddsvärd skog finns framtagna av Skogsstyrelsen. Listor över signalarter för öppna marker finns framtagna av exempelvis Jordbruksverket. Alla signalarter finns inte upptagna i officiella listor. En viss naturmiljö kan ha förekomst av karaktäristiska arter som indikerar artrikedom för just den typen av miljön.
Nyckelarter	Omfattar arter som har en särskilt viktig ekologisk funktion för andra arters överlevnad, direkt eller indirekt. Exempelvis ålgräs, en marin algart som skapar livsmiljöer och uppväxtplatser för fisk och evertetrater på grunda havsbottnar där den breder ut sig i stora ängar. Ett annat exempel är sälgräs vars nektar utgör vårens viktigaste födoresurs för en uppsjö av insektsarter innan vårens resterande flora börjat blomma. Det finns i dagsläget inga officiella listor över nyckelarter i Sverige men nyckelarter brukar ha en uppenbart viktig ekologisk funktion och är därför relativt enkla att identifiera från fall till fall.
Typiska arter	Omfattar arter vars förekomst indikerar gynnsam bevarandestatus hos aktuell N2000-naturtyp enligt EU:s art- och habitatdirektiv. Arten måste förekomma i sin typiska N2000-naturtyp för att få räknas som naturvårdsart. Typiska arter finns listade i Naturvårdsverkets vägledning för respektive N2000-naturtyp.
Ansvarsarter	Omfattar arter som har en stor andel av sin globala population i Sverige eller en stor andel av sin nationella population inom ett begränsat område i Sverige, exempelvis en kommun. En kommun kan anses ha ett ansvar att förvalta artens livsmiljöer så att arten förblir livskraftig inom sitt begränsade utbredningsområde. Ansvarsarter finns ofta framtagna i officiella listor av kommuner och länsstyrelser.